

LEKWALODIKGANG LA **SADiLaR**

South African Centre for Digital Language Resources

SESWANA: NGWANAITSEELE 2020

E TLAMETSWE KA
MATLOLE KE:

science & innovation

Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

E TSHWERWE KE:

BADIRISANIMMOGO:

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

BALA KA GA

Motsamaisi yo moša 1

Didiriswa tsa boitekanelo 2

AwezaMed 4

Dikhaphenthiri 6

Dibolokho le dikgokagano le baagi 8

DSAE 9

Mop Langa Khumalo o thapilwe go etelelapele mafaratlhatlha a dijithale ya dipatlisiso tsa puo

Mop Khumalo, yo e leng Mokaedi wa maloba wa Maano a Puo le Tlhabololo kwa Yunibesithing ya kwa KwaZulu-Natal, o a ne a tsaya marapo kwa SADiLaR ka 1 Phatwe, le go etelelapele Senthara - ya ntlha ya mofuta wa yone mo Aforika - go fitlhelela maitlhomo a molaotheo a go lemoga dipuo tsothe tsa Aforikaborwa jaaka metswedithuso mo ditlhamong le mo saenseng.

Ka 2016, Mop Khumalo o ne a fetsa Lenaane le le Atolositsweng la Boeteledipele jwa Dithuto tse di Dikgolwane, le le mo dirileng gore a kgone go lemoga dikgwetlho tse di anameng tseo thuto e kgolwane e lebaganeng le tsone mo tlhagisong ya kitso ya boitlhamede e e arabelang dithlokego tsa rona tsa setho tse di fetogang ka metlha.

Mo dinakong tsa tshimologo ya tiro ya gagwe, Mop Khumalo o ne a amogelwa mo tirong ya dinewa tsa puo. **"Ke katisitswe ke dinaledi di le dintsi mo dineweng tsa puo, go akaretsa le moswi Moporofesara John Sinclair kwa Tuscany Word Centre kwa Italy, ke ne ke le mongwe wa batseleganyi ba ntlha ba ba rulagantseng le go phasalatsa thanodi ya ntlha e e thusitsweng ka kgobokanyo ya mareo ya temenngwe ya IsiNdebele,"** o ne a re jalo.

Mop Khumalo o tsere karolo mo diporojekeng tse di farologaneng tsa Thekenoloji ya Puo ya Batho (HLT), go akaretsa le tlhabololo ya Dinewapuo tsa Bosetšhaba tsa isiZulu, Dinewapuo tsa Molomo tsa isiZulu le Dinewapuo tse di Bapileng tsa English-isizulu. Dinewapuo tseno di baakanngwa ka kelotlhoko go kgontsha tlhabololo ya HLT. Botsayakarolo jwa gagwe mo diporojekeng tse di mmalwa tse di itumedisang jaaka tlhabololo ya mareo a kgalemo ka isiZulu, jo bo tlhodileng phasalatso ya manaanefoko a a jaaka manaanefoko a ditshwantsho a mareo a maanokago le manaanefoko a mareo a molao, bo nnile le seabe mo kgodisong ya tsiboso ya porofaele le seabe sa dipuo tsa Seaforika mo akateming.

"SADiLaR e nnile lefelo la kgogedi le ke neng ke sa tle go le efoga ka ntlha ya tse e di dirang, le tse e lekang go di dira mabapi le tlhabololo ya metswedithuso ya puo, le mokgwa wa yone wa bosetšhaba le phitlhelelo ya yone," Mop Khumalo o ne a re jalo.

Mop Khumalo o setse a amane le SADiLaR jaaka tokololo ya Komiti ya Dikgakololo tsa Saense (SAC) go simolola fa e ne e tlhamiwa ka 2017.

Fa go lebelelwam e e gautshwane le SADiLaR, Mop Khumalo o na le kitso ka ga diporojeke tsotlhe tse di dirilweng ka fa gare go akaretsa le tse di laolwang ke dikemeditokololo tse di farologaneng.

"Senthara e na le setlhopham se se matlhagatlhaga sa baša mme ke solo fela gore maitemogelo a me le thulaganyo ya boitseanape jwa me e ile go nna koketso e e tshwanetseng go boitseanape jo bo gakgamatsang jo bo setseng bo le teng ,"

Mop Khumalo o lemogile se fa a dira le setlhopham se SADiLaR.

Mo mookong wa yone yotlhe, Mop Khumalo o batla gore Senthara e diragatse dipatlisiso, ditharabololo (tsa thekenoloji), le metswedithuso (ya dijithale) tse di amang le go nna le ditlamorago tse di tshwanetseng tsa tlhabololo mo baaging bao ba buang dipuo tseno le/kgotsa kwa di rutiwang teng. Gape o ikaeela go amogela boleng jwa dipatlisiso, setso sa tiragatso, le dikamano tseo Senthara e di tlhomileng mo nakong e khutshwane ya go nna teng ga yone.

"Puo e mo setlhowseng sa go nna teng ga rona jaaka batho. E tshotse le go fetisa sesupo sa botho. E rekota diphlhelelo tsa rona tsa botho le go rotloetsa ditlhamo le tlhabololo tsa rona. Go a itsege gore Mola Theo wa rona o lemoga dipuo di le somenngwe tsa semmuso. Ke ditlhokego tsa mola Theo go di tlhabolola tsotlhe go kgona go fitlhelala 'tektekano ya boemo' magareng ga tsone," Mop Khumalo o ne a re jalo.

Go tloga fa e simolola, SADiLaR e tlhamile dikamano tse di maatlafetseng le mafaratlhatlha a dipatlisiso a a jaaka yone a boditshabatshaba a a jaaka Metswedithuso ya Puo e e Itsegeng ya kwa Yuropa le Mafaratlhatlha a Thekenoloji (CLARIN), Mokgatho wa Metswedithuso ya Dipuo wa kwa Yuropa (ELRA) le Khonsothiamo ya Dinewa tsa Puo (LDC) kwa USA. Senthara e setse e laotswe ke baeteledipele ba ba nang le maitemogelo mo lephateng la Thekenoloji ya Puo ya Batho (HLT), Dipuo le Tsa Setho tsa Dijithale.

Lingua Africa: Metswedithuso ya pholo ka dipuo tsa semmuso tsa Aforikaborwa

A o na le dikakanyo dingwe ka ga weposaete ya rona?

TOBETSA FA

A go ka bo go sa siama fa batlamedi ba ditirelo tsa pholo ba ka bo ba alafa balwetsi ba dirisa dipuo tsa bone? A seno se ka isa kwa mekgweng e e botoka ya go lemoga bolwetse? A o ka se itumelele go bona gore mathata a gago a pholo a lebelelwam ka tiriso ya puo ya gago ya kwa gae?

science & innovation

Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Nngwe ya diporojeke tseo SADiLaR e dirang ka tsone ga jaana ke ya 'Metswedithuso ya pholo ka dipuo tsa semmuso tsa Aforikaborwa'. Porojeke e tswelelapele ka fa tlase ga Lefapha la Pholo le Disaense tsa Tsosoloso/Puo ya Ngwana mo Aforika kwa Legorong la Disaense tsa Pholo kwa Yunibesithing ya Cape Town. Porojeke e ikaeletse go tlhagisa dikwalwa tsa metswedithuso ya pholo e e leng teng ka dipuo tsa semmuso tsa Aforikaborwa. Metswedithuso ya pholo ke didiriswa tse di jaaka dipotsolotso tsa ditlhatlhobo le tshekatsheko ya ditlhatlhobo tse di diretsweng go dirisiwa mo mafelong a tlhokomelo ya kalafi le balwetse le malapa ke moitseanape wa ditirelo tsa pholo (sk. ngaka, mooki, le mofisioterapi). Maikaelelo ke go tlhama deithabeisi ya metswedithuso eno e badiri ba ditirelo tsa pholo ba ka kgonang go e dirisa go bona didiriswa tse di leng teng.

Porojeke e ikaeleta go tshegetsa maiteko a go tlhatlosa le go tlhabolola metswedithuso ya dipuo tsa selegae le go nna le kabelo mo ditirelong tse di tshwanetseng tsa pholo tsa batho botlhe mo nageng. Mo tsamaong ya nako deithabeisi e ile go kgontsha batlhankedt ba ditirelo tsa pholo go batla didiriswa tsa kalafi ka dipuo tsa selegae- le go tlhama metswedithuso e mengwe moo go nang le diphatlha.

Baeteledipele ba porojeke ke Michelle Pascoe (Mokaedi le modirela go nna moporofesara wa Puo ya Ngwana mo Aforika / Disaense tsa Tlhaeletsano le Malwetse), Olebeng Mahura (Motlhatlheledi wa Disaense tsa Tlhaeletsano le Malwetse) le Jessica Dean (Motlhatlheledi wa Disaense tsa Tlhaeletsano le Malwetse). Mo tsamaong ya porojeke e nnile bafatlhos ba baithuti ba le 14 ba dingwaga tsa bofelo tsa kalafi ya bokgoni jwa puo/ ba onase.

Go fitlha ga jaana setlhophha sa dipatlisiso se dirile ditshekatsheko tsa dikwalo tse pedi tse di arabang dipotso tsa tiori ka ga metswedithuso e e leng teng le gore e tlhamilwe jang. **"Mo isagong, re ikaeleta go tlhabolola boitseanape jwa saense le kitso ka ga phetolo ya ditshekatsheko ya ditso tsotlhe"**, Michelle Pascoe moeteledipele wa porojeke o ne a re jalo. Deithabeisi ga jaana e na le metswedithuso e e fetang 400 ka dipuo tsotlhe tsa semmuso tsa Aforikaborwa. **"Re ile go tswelelapele go tlaleletsatso metswedithuso mo deithabeising mme re batlana le mekgwa ya botegeniki le go laletsatso babatlisisi go nna le kabot ka tlhamalalo mo go yone"**, Pascoe o ne a re jalo. Karolo ya porojeke eno e lebagane le metswedithuso ka dipuo tsotlhe tsa semmuso tsa Aforikaborwa, mme porojeke e tona e akaretsa go tlhama deithabeisi ya metswedithuso ya pholo ya Aforika.

O soloftse eng go tswa kwa go SADiLaR jaaka mafaratlhathla a dipatlisiso?

TOBETSA FA

DIPHASALATSO:

Phasalatso e e buletseng botlhe mo teng ga Health SA Gesondheid: Journal of Interdisciplinary Health Sciences; le kgaolo mo bukeng e e tlang mo teng ga Springer Handbook of Communication Disabilities and Language Development in Sub-Saharan Africa.

Tswalelo ya magora a tlhaeletsano mo tshwetsong ya kalafi le tlhatlhobo ya COVID-19 :- app ya puo ya mmobaele

Khansele ya Ditolhotlhomo tsa Saense le Diintaseteri (CSIR) le Aweza di kopane go tlama "application" e e farologaneng ya mmobile go samagana le magora a tlhaeletsano magareng ga badiredi ba ditirelo tsa pholo le balwetsi. Aweza ke letsholo la thekenoloji la boditshabatshaba e e gapileng dikgele e e kgaratlhelang go rotloetsa le go natlafatsa Maaforikaborwa go fenza magora a puo go kgabaganya maphata otlhe a setshaba

Application ya mmobaele, AwezaMed COVID-19, e akaretsa thekenoloji ya selegae ya puo jaaka temogo ya puo, thanolo ka motshine, le mokwalo o o kgonang go fetolelwya go ya kwa puong tse di tlhamilweng ke CSIR mme e dira mo smartphoneng sengwe le sengwe saAndroid. E kgontsha batlamedib a ditirelo tsa pholo go fithelela lefoko ka Seesimane, ba le fetolele mo puong nngwe le nngwe ya Aforikaborwa ya semmuso, le go letska lefoko ka puo e e tlhophilweng.

Mo tshimologong e tlhamilwe ka diteng tse di mabapi le tirelo ya pholo ya tsa pelegi le pelegiso, application e tokafaditswe ka diteng tse di amanang le COVID-19- mme di ka bonwa ka go laisololwa go tswa kwa Play Store. Ga go na ditlhotlhwa tse di duelwang ke badirisi.

"Ka go samagana le legora la tlhaeletsano, go ikanyega mo dikamanong magareng ga baabeladitirelo tsa pholo le balwetsi go ka tokafadiwa. Mo godimo ga moo, maitemogelo a molwetsi le khupamarama magareng ga gagwe le moabeladitirelo tsa pholo go ka tokafadiwa, mme matshelo a ka kgona go pholosiwa", go rialo Ngk Karen Calteaux, Moeteledipele wa Setlhophwa sa Ditolhotlhomo tsa CSIR sa Dithekenoloji tsa Dijithale tsa Kutlopono.

Diteng tsa application di tlhamilwe ka tirisanommogo le baitseanape ba pholo mme di ikaelela go tshegetsa badiri ba ditirelo tsa pholo go buisana le balwetsi kwa ditirelong tsa pholo, segolobogolo ka nako ya tshweetso ya kalafi le tlhatlhobo tse di amanang COVID-19.

Ngk Calteaux o tlhalosa gore **"AwezaMed e tswa mo porojekeng e e etleetswang ka matlole ke Lefapha la Metshameko, Botswarretshi le Setso, e e kgaratlhelang go tswala magora a puo magareng ga batlhankedib a ditirelo tsa pholo le balwetsi kwa ditleleniking. Tshweetso e ne ya tsewa go tlama mofuta o o rileng go samagana le magora a puo a a itemogetsweng ke diporofeshenale tsa kalafi tse di dirang ka balwetsi ba COVID-19."**

Application eno e ka fitlhelelwya mahala mo go:
<http://play.google.co/stor/apps/details?id=za.co.aweza.covid19>

Mabapi le dipotso tsotlhe ka ga application ya mmobaele, o kopiwa go ikgolaganya le Ngk Karen Calteaux:
kcalteaux@csir.co.za.

E TLAMETSWE KA MATLOLE KE:

science & innovation

Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KA GA CSIR:

CSIR ke nngwe ya ditheo tse di itlhomileng kwa pele tsa dipatliso, tlhabololo le tsenyotirisong ya tsa saense le thekenoloji mo Aforika. E tlhamilwe ka Molao wa Palamente ka 1945 jaaka khansele ya saense, CSIR e diragatsa dipatliso tse di tlamaletseng tse di maphatamantsi, tlhagisosešwa ya thekenoloji, mmogo le tlhabololo ya intaseteri le ya saense go tokafatsa boleng jwa botshelo jwa Maaforikaborwa otlhe.

sport, arts & culture

Department:
Sport, Arts and Culture
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Go bona tshedimosetso ka
botlalo, etela
www.csir.co.za

Go bona tshedimosetso ka
botlalo, etela
www.dac.gov.za
kgotsa romela emeile kwa
go Tshikani Mabasa mo go
Tshikanim@dsac.gov.za

KA GA LEFAPHA LA METSHAMEKO, BOTSWERETSHI LE SETSO:

Maitlhomo a Lefapha la Metshameko, Botswretshi le Setso (DSAC) ke go fetola kabu ya metshameko, botshweretshi le setso ka go netefatsa phitlhelelo e e lekalekanang, tlhabololo le manontlhotlo mo maemong otlhe a botsayakarolo le go samagana le seabe sa loago -ikonomi se se ka kgonang go tlhama botshelo jo bo botoka go Maaforikaborwa otlhe. Ka lekala la Dithekenoloji tsa Dipuo tsa Batho, DSAC e tshegeditse diporojeke tse di farologaneng tse di tlhamang dithekenoloji tsa puo

go neela Maaforikaborwa phitlhelelo ya tshedimosetso le ditirelo tsa puso ka dipuo tsa bone tsa kwa gae, go sa kgathalesege maemo a bone a go kgonna go buisa. Porojeke e nngwe e e jalo ke Mburisano: *thulaganyo ya puo ka puo go tswala magora a puo*. App ya mmobaele ya AwezaMed COVID-19 ke nngwe ya dikabo tsa porojeke ya Mburisano.

Dikhaphenthiri

Porojeke ya Dikhaphenthiri e akaretsa bakaedi, bakatisi, batsweledisi, bathusi, le batshegetsi ba Khapenthiri ya Sediriswanolo, Khapenthiri ya Dinewa, le Khapenthiri ya Laeborari ba ba tlhakanelang thomo ya go ruta babatlisisi bokgoni jwa motheo jwa dikhomphutara le saense ya dinewa. Porojeke ya Dikhaphenthiri e na le pono ya go nna e e gaisang e e akaretsang botlhe e e rutang bokgoni jwa dinewa le go khouta, ka maitlhomo a go aga tekanyetso ya lefatshe lotlhe mo bokgoning jwa dinewa tse di botlhokwa le jwa dikhomphutara mabapi le go diragatsa dipatlisiso tsa matsetseleko, tse di bonatshegang gape di kgona go boelediwa.

Dithutano tsa Khapenthiri di ka diriwa ka go lebana kgotsa ka setshwantshokgopololo, fela ngwaga wa 2020 o bone fela dithutano ka tiriso ya metseletsela ya ditshwantshokgopololo. Dithutano ka tiriso ya ditshwantshokgopololo di setse e le tsela ya isago ka ntlha ya fa dikgokagano ka tlhamalalo di beetswe kwa thoko ka ntlha ya ditiragalo tse di neng di sa lebelelwya tse di tlhodilweng ke leroborobo la mogare wa corona. Le fa dithutano tseno ka tiriso ya ditshwantshokgopololo e ka bo e le mokgwa o mošwa wa go dira dilo di le dints, di tla ka dikungwelo di

le dints. Dikungwelo tseno di akaretsa motlhofo wa go tsaya karolo mo dithutanong tsa boitseanape kwa ntle ga go tswa kwa lelapeng. Maitemogelo ano a lekanetse tekanyetsokabo: seo motho a se tlhokang ke lepothopo e e dirang sentle le mokoa wa datha go efoga ditlholtlhwa tsa maeto, bodulo, le dijo. Phithlelelo ke kungwelo e nngwe ka ntlha ya fa mongwe a ka tsaya karolo mo dithutanong di le dints jaaka go tlhokega ka ntlha ya fa bontsi jwa tsone e le mahala. Se se ka tlhola phitlhelelo ya kitso e nngwe e e ka bong e sa bonwa mo maemong a a tlwaelesegileng.

BOTSAYAKAROLO JWA SADILAR MO DIKHAPHENTHIRING:

Go fitlha ga jaana, dithutano di le robedi tsa khapenthiri di dirilwe ka batsayakarolo ba le 113 magareng ga dikgwedi tsa Seetebosigo go fitlha ka Lwetse 2020.

ba fitlhela gore maitemogelo a tshameka karolo e e kgolo mo go ba supetseng mekgwa e mengwe ya dikhomphutara ya go dira tlhotlhomiso.

Babatlisisi ba SADiLaR ba setse ba tsere karolo mo go di le mmalwa tsa tsone mo ngwageng ono, e ka nna ka go tshegetsa bakaedi kgotsa jaaka bathusi. Se e setse e nnile maitemogelo a a gaisang go babatlisisi ka ntlha ya fa kakanyo ya porojeke e e jaana e le ntshwa mo go bone, mme jaaka babatlisisi ba ba golang mo lekaleng la Tsa Setho tsa Dijithale,

Mo gare ga beke ya di 24 go fitlha ka di 28 Phatwe, SADiLaR e nnile molaletsi wa Thutano ya Khapenthiri ya Laeborari ya ntlha e e tsamaisitsweng le go laolwa ke Ngk Angelique van Rensburg, Mogakolodi wa Kgaolo ya Borwa jwa Afrika kwa Dikhaphenthiring. Ka nako ya thutano, babatlisisi bao ba setseng ba amogetse ditifikeiti tsa bone go nna bakaedi ba

Ke mefuta efe ya dithutano tsa katiso tse o ka ratang go di tsenela?

[TOBETSA FA](#)

E TLAMETSWE KA MATLOLE KE:

science & innovation

Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Dikhaphenthiri ba katisitse batseneladithutano mo thutanong yotlhe go latela kgato nngwe le nngwe. Lenaane le ne le jaana:

Letsatsi la 1:

Ketapele ya go dira ka Dinewa (Regular Expressions) ka

Rooweither Mabuya, mmatlisisi wa isiZulu yo o neng a patilwe ke Dimakatso Mathe, mmatlisisi wa Sesotho sa Leboa

Letsatsi la 2:

Open Refine ka Mmasibidi Setaka, mmatlisisi wa Sesotho

Letsatsi la 4:

Unix Shell ka Andiswa Bukula, mmatlisisi wa isiXhosa

Letsatsi la 5:

Tswelelopele ya Unix Shell ka Juan Steyn

Se e ne e le maitemogelo a magolo ruri go babatlisisi, ba ba solo felang gore o tla tsenela thutano e e latelang ya Khapenthiri.

Go buisa go le gontsi ka ga
Dikhaphenthiri, o kopiwa go
ya go:

<https://carpentries.org/>

www.sadilar.org

- Andiswa Bukula

Dibolokho le dikgokagano le baagi mo weposaeteng ya SADiLaR

Mokgwa o mongwe o SADiLaR o lekileng ka maatlametlo go o dirisa go gokagano le baagi, ke ka tiriso ya dibolokho tse gantsi di kwadiwang ke babatlisisi ba dipuo. Mo dibolokhong tseno tsa mafaratlhatlha, go buisanwa ka ditlhogo tse di farologaneng tse di atolositsweng. Babatlisisi ba na le tlhopho ya go kwala mo dibolokhong ka puo ya bone, ka tshobokanyo e khutshwane ya Seesimane go bao ba ba senang kitso ya puo e e rileng e e matshwanedi.

Ditlhogo tse go setseng go buisanwe ka tsone mo dibolokhong tseno ga jaana di akaretsa megopolو ka ga dithutano kgotsa ditiragalo tse ba di tsenetseng, malatlhelwa a Xitsonga, hisetori ya dikwalwa tse di mmalwa tsa isiNdebele, le dikwalwa tsa hisetori ka isiZulu go supa di le mmalwa.

Go a kgatlhisa go gaodisa ka matlho fela mo dingweng tsa dipalo tse di amanang le dibolokho. Tse di latelang ke papetla ya tshobokanyo e e amanang le dibolokho go simolola ka 30 Lwetse 2020:

Palo ya dibolokho tse di setseng di tlhagileng:	35
Dibolokho tse di kwadilweng ka Seesimane:	21
Dibolokho tse di kwadilweng ka Xitsonga:	3
Dibolokho tse di kwadilweng ka Seaforikanse:	3
Dibolokho tse di kwadilweng ka Siswati:	2
Dibolokho tse di kwadilweng ka isiNdebele:	2
Dibolokho tse di kwadilweng ka isiXhosa:	1
Dibolokho tse di kwadilweng ka isiZulu:	1
Dibolokho tse di kwadilweng ka Sesotho sa Leboa:	1
Dibolokho tse di kwadilweng ka Setswana:	1
Tse di buisitsweng ka bontsi:	4664
Dipuiso tsa palogareng:	1008

Ke dibolokho dife tse o ka ratang go buisa ka ga tsone?

TOBETSA FA

www.sadilar.org

Bolokho e e nang le dipalo tse di kwa godimo tsa dipuiso e ne e le ya setlhogo sa "Tinanatelo temaswati" mme e kwadilwe ke mmatlisisi wa SADiLaR wa Siswati, Muzi Matfunjwa. Bolokho e e kwadilweng ka Siswati e ne gape e le ka ga dithoriso tsa losika mme e phasaladitswe mo weposaeteng ka 9 Seetebosigo 2020.

Bolokho e nngwe fela e e nang le dipuiso di le 4000 ga jaana, ke ya isiXhosa e e kwadilweng ke mmatlisisi wa SADiLaR Andiswa Bukula, ka setlhogo sa "Ukubaluleka kolwimi nenkcubeko eluntwini". Mo bolokhong eno, go buisanwa ka dintlha tsa setso, puo le boitshupo jaaka di amana.

Kwa ntle ga dibolokho, SADiLaR gape e nnile molaletsi wa meletlo wa ngwaga yotlhe wa dipuo tsotlhe tsa semmuso ka 2019. Ditiragalo tse di neng di baakantswe di akareditse diketelo tsa kwa dikolong, dithutano tsa kwa teatereng go akaretsa le dipuo ka batho ba ba itsegeng mo baaging ba ba buang dipuo tsa bone. Tlhokomelo e kgolo e diragaditswe go nna le ditiragalo kwa dikarolong tse di farologaneng tsa Aforikaborwa go di dira gore di kgone go fitlhelelwa ke baagi ba ba farologaneng. Dipapetla di le mmalwa gape di ne tsa kwadiwa ka ga ditiragalo le

meletlo eno le go phasaladiwa mo weposaeteng ya SADiLaR. O kopiwa go etela tsebe e e beetsweng thoko seno mo weposaeteng ya rona go bona tshobokanyo ya ditiragalo tse di farologaneng. Tiriso ya dibolokho jaaka tsela ya dikgokagano le baagi e setse e tlhatlogile go simolola fa bolokho ya ntlha e sena go phasaladiwa ka 26 Ngwanaitseele 2019. Ka palogareng ya dipuso di le 1008 tsa bolokho nngwe le nngwe, go a bonala gore baagi ba batla go itse ka ditlhogo tse di farologaneng tseo ditokololo tsa SADiLaR di ithopelang go kwala ka tsone.

Ga jaana go na le tshono e e ntsi go buisana ka ditlhogo di le dintsi, go dirisana mmogo le ba bangwe le go kwala ka nngwe ya dipuo tsa rona tsa semmuso. A re itumeleleng bokamoso jo bo tokafetseng mabapi le bokwadi jwa dibolokho kwa SADiLaR!

- Benito Trollip

Kgololo ya Thanodi ya Seesimane sa Aforikaborwa mo mafaratlhatlheng (DSAE) - KGATISO YA MO MAFARATLHATLHENG

Kgololo eno e supa sebopegotiro se se humileng ka dinewa sa thanodi mo megaleng ya sešweng le mo ditheboleteng (tse di tshegediwang ka iOS & Android, phitlhelelo ya mahala mo go <http://dsae.co.za>). E supa bokhutlo jwa kgato e kgolo ya tshedimosetsopalo go tswa mo dikgaolong tsa sešweng tsa mo mafaratlhatlheng tsa tekelelo go ya go lenaanetirisong ka botlalo la inthanete le le siametseng didirisiwa tsa Sefatlhatirelo le tsa Mafaratlhattha a Eleketeroniki. Karolo yone eo e e tokafaditsweng e e tlhomilweng e teng mo dipoletafomong ka bobedi.

Thanodi e gatisitswe la ntlha jaaka sekwalwa sa A Dictionary of South African English on Historical Principles (Oxford University Press, 1996) – porojeke ya dingwaga di le 25 e e supang tlhabologo ya Seesimane se se dirisiwang mo kgaolong go feta dingwagakgolo di le tharo. E na le direkoto tse di botlhokwa di le 4600 ka di le 45 000

tsa dinopolole tse di nang le bibliokerafi e e nang le ditshupetso tse di akaretsang mefuta ya mafoko a le 17 500 le dihisetori tsa one, go akaretsa tiriso ya ntlha e e rekotilweng.

Go latela ditokafatso tse di tseneletseng tsa dijithale, badirisi ba thanodi ga jaana ba ka kgona go

fetola rekoto eno e e senang baganetsi ya pharologano ya puo jaaka deithabeisi e e rulagantsweng. Mafoko a ka bewa go latela ditlhophpha tsa 'diselae' tsa thanodi , s.k. ka letlha la go rekotiwa mo puong go diriswa sefetisi sa dikamano tsa pono, kgotsa ka go tlhotlhwa go ya ka puo ya tlholego, serutwa kgotsa setlhophpha sa tiriso (ka ditlhophana tse di fetang 180 gotlhegotlhe). Dihisetori tsa mafoko ka bongwe le ka bongwe- gantsi go latela makgolokgolo a dingwaga-di ka kgabaganngwa ka pono go latela go tlhaloganngwa ga lefoko lengwe le lengwe kgotsa sesupo sa nopolو, go supa mekgwa ya tlhabologo e e tlhagileng mo dikwalweng.

DSAЕ Dictionary of South African English

DINTLHA TSE DI BOTLHOKWA:

- Popego e e kgonang go tsiboga ka bottlalo, diphetogo tsa selekanyo go boloka dintlha tse di tokafaditsweng tsa Sefatlhatirelo mo go Android & iOS (diphetlatsebe di le dintsi tsa segompieno di a tshegediwa)
- Pontsho ya ditshwantsho & tsamaiso ya hisetori ya mafoko le tshedimosetso ka ga nopolو ya dinewa (didiriswa tsa tlhakanyo ya dinewa di supa tlhaloganyo e ntshwa le dikamano)
- Fenafena mafoko a a raraaneng ka popego, e seng fela go latela puiso ya polelo e e latelang
- Ditlhophpha tse di maatla tsa go tlhotlha tse di supilweng ka mokgwa o o bonolo: ga go na diforomo tse di tlhakathakaneng tsa 'phuruphutso e e tseneletseng' tse di tshwanetseng go tladiwa; kgobokanya le kgobokanyolola bonolo ditlhotlhi tsa phuruphutso kwa ntle ga kgobelelo ya tlhaloganyo.
- Tokafatsa dipholo tsa phuruphutso le go tlhotlha ka bolele jwa letlha ka sefetosi sa pono; tlhaolo ya mafoko (kgotsa thanodi yotlhe e e sa tlhotliwang) go ya ka ngwaga wa ntla wa tiriso o o rekotlweng.

Go fitlhelela thanodi, tsena
mo go

<https://dsae.co.za>

We pose aet:
www.ru.ac.za/dsae/

Emeile:
dsae@ru.ac.za

DSAE e e mo mafaratlhatlheng ke porojeke ya Yuniti ya Thanodi ya Seesimane sa Aforikaborwa kwa Makhanda (Grahamstown), Aforikaborwa.

**Tobetsa fano go dira peeletso ya go bona
lekwalodikgang la rona
KGOTSA**

Tobetsa fano go ikgolaganya le rona